

Column

‘In de Middellandse Zee krijgen we niet-statelijke dreigingen onder een paraplu van statelijke dreigingen’

Dr. Jonathan Holslag is politicoloog en China-kenner. Hij is onder meer docent Internationale Politiek aan de Vrije Universiteit Brussel.

De missie van de QE, bijgestaan door Zr.Ms. Evertsen, is een belangrijk signaal dat het tijdperk van gesloten zeeën achter ons hoort te liggen. Sommigen vinden de aanwezigheid in de Zuid-Chinese Zee een onnodige uitdaging. Tja, er hebben al Chinese marineschepen dichterbij de Nederlandse kust gevaren.

En dat zal vaker gebeuren. Net zoals de nieuwe Zijderoute, het *Belt and Road Initiative*, de Euraziatische landmassa tot één geopolitiek speelveld maakt, kijken de Euraziatische grootmachten naar de aangrenzende wateren als één continuüm, als een Euraziatische zee van de Noordzee tot de Zuid-Chinese Zee en van de Arctische wateren tot de Indische Oceaan. In die Euraziatische zee willen China en Rusland hun invloed vergroten en de Amerikaanse invloed terugduwen.

Die nieuwe machtspolitiek leidt tot belangrijke dilemma's voor Europese marines en zelfs tot een mogelijk risico op *overstretch* met te grote ambities tegenover te weinig middelen. Het is zinvol om van tijd tot tijd voorbij Malakka te varen, maar de Nederlandse marine moet focussen op drie kerntaken.

Ten eerste moet ze bijdragen aan de veiligheid in en rondom de Middellandse Zee. We staan nog maar aan het begin van een enorme bevolkingsexplosie op de zuidflank. Er komen sowieso meer instabiliteit en grotere migratiestromen aan. Europa's vermogen om dat te beheersen is bepalend voor het veiligheidsgevoel van haar burgers, meer nog dan de onzekerheid in het Oosten. Dat zien we nu al. Voor een deel kunnen we die problemen aanpakken met een combinatie van preventie aan land en sensornetwerken op zee. Maar omdat andere landen de migratiestromen en instabiliteit beschouwen als een drukmiddel ten aanzien van Europa, zullen we *multipurpose* vaartuigen nodig blijven hebben. In de Middellandse Zee krijgen we niet-statelijke dreigingen onder een paraplu van statelijke dreigingen.

Ten tweede moeten we nog meer een antwoord formuleren op de Russische A2AD, *Anti Access/Area Denial*-strategie. Sommigen zijn hier wat sceptisch over, maar recent nog hebben we daar in de Zwarte Zee een heel klein voorproefje van gekregen. Aanwezigheid in de Stille Oceaan is onhaalbaar als we nog niet eens kunnen omgaan met de Russen. Om de machtsbalans met de Russen te herstellen, zullen we vooral moeten reageren op de *missile imbalance*, gekoppeld aan een steeds robuustere *electronic warfare*-capaciteit. We kunnen dat enkel met offensieve afschrikking. Het wordt steeds moeilijker onze schepen te verdedigen, daarom moeten we van een afstand hard kunnen terugslaan. Vuurkracht wordt belangrijk, alsook een zekere redundantie. We moeten kunnen doorgaan, ook na initieel verlies.

Ten derde is het van belang om in onze nabije omgeving meer taken van de Verenigde Staten over te nemen, in *ballistic missile defence*, inlichtingen, *standoff-strikes* en *sub-surface*. Dat is de enige manier om de Amerikanen toe te laten de machtsbalans in het oostelijke deel van Eurazië te helpen herstellen, zonder een machtsvacuüm in het westelijke deel te creëren. Amerika kan niet twee grote conflicten aan. Indien Europa niet meer in staat kan zijn om meer op eigen kracht *high intensity*-conflicten te beheersen, zal het bij oplopende spanningen in het Oosten compleet worden overgeleverd aan de gratie van Rusland en andere regionale mogendheden.

Het is dus goed om de hele Euraziatische Zee in de gaten te houden, maar we zijn vooral verantwoordelijk voor ons eigen hoekje. Kleine marines hebben daartoe vooral *multi-purpose* vaartuigen, fregatten en onderzeeboten nodig, in voldoende aantallen en met voldoende *long-range* vuurkracht. Niets is zeker. De ene dag zijn het skiffs, de andere dag misschien kalibers.